

ГИМНАЗИЈАЛАЦ

Лист ђака Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти Број 10. • децембар 2010.

Награда за
најлепши...

Реч уредника

Хој, хој тријанда, трија крајцарија у ова смутна времена. Кажу свако време има своје људе и када погледамо из неког трећег угла, неко ће рећи „није време криво већ људи који га сачињавају“. И то је донекле тачно. Свако време и оно које надлази и оно које је за нама, наравно има своје добре и лоше стране. Неко успе да се снађе у сваком времену, а неко пак никада није онако људски речено „свој на своме“. И када се погледа у назад, најкориснија је формула нашег блажено почившег патријарха Павла: „Будимо људи!“ Стручњаци кажу да свако време, било оно добро или не, најбоље осећају млади људи, који често не могу да се помире са неким тековинама и самим тим се јавља одређени револт у њима. Највише страдају млади у пубертетској доби, јер су тада најосетљивији на ситуацију која се налази око њих. Управо у том најосетљивијем периоду долазе и ђаци у нашу гимназију. Долазе онда када су неприпремљени на ненадано и неочекивано. Управо тада су највише подложни променама које долазе са стране и често се за веома кратко време промене њихове навике, опхођење, говор (код неких чак и нагласак), однос према другима и начин облачења. Оно што је најупечатљивије је да долази и до промене

начина размишљања појединца што зна да буде заиста лоше. Оним слабима је много лакше да се приклоне „масици“ и да се углас смеју глупостима поједница него да буду индивидуе, баш онакве каквим нас је „оно нешто, што попови зову Бог“ створило. Шта је ту је, идемо даље. Редакција је у протеклом периоду мало више стављала нагласак на унутрашња стања појединца, желећи притом да нашу читалачку публику подстакне на одређено размишљање. И чули смо да то баш и није оно што би наши читаоци волели да читају. Иако је „Гимназијалац“ школски лист, па чак у неку руку и специфична (издаје се на српском језику у Мађарској, једини ђачки лист дијаспоре итд), ми смо одлучили да мало променимо курс наших текстова, што не значи, наравно да смо заборавили све што смо раније писали, већ само желимо да изађемо из неке наше личне (домске) перспективе и наше новинске текстове усмеримо ка нечему већем (глобалнијем). Трудићемо се да идемо у корак са временом које је око нас, али и са новинарством (у нашем случају аматерским) које све више узима маха у свим сферама друштва, па тако и просвете. Такође, радимо на томе да идемо у корак са школским листовима како из Србије тако и из Мађарске и наравно да остваримо сарадњу са њима.

Никола Зобеница

У овом броју представљамо:

Реч уредника.....	стр. 2	„Српски филм“ – реакција.....	стр. 10
Интервју.....	стр. 3	Водич кроз Будимпешту	
Поезија Јоване Вечић.....	стр. 4	и мало поезије.....	стр. 11
Плес.....	стр. 5	Људска права.....	стр. 12
Представа и мало више о „Њему“.....	стр.6	Траговима боје.....	стр. 13
Љубав.....	стр. 7	У границама ненормале.....	стр. 14
Дан сеобе.....	стр. 8	Школска анкета.....	стр. 15
Добротворни бал.....	стр. 9	Оговарања.....	стр. 16.

„Гимназијалац“ лист ђака Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти.
број X, година 2010.

Уредник : Никола Зобеница – **Редакција** : Александра Толмачев, Дариа Чорбо, Дајана Марковић, Мила Милошевић, Јелена Обрадовић, Јована Јелчић, Ведрана Мирковић, Нина Стојановић, Николина Видеканић, Доријан Бакош Додек, Милица Гедошевић, Даниела Тот, Јован Трипковић, Раде Мосуровић, Јанко Атанацковић, Ања Генераловић, Јована Вечић и Јована Удицки

Сарадник: Немања Туцовић

Одговорни професор: Драгомир Дујмов

За издавача: Др Јованка Ластич, директор

Штампање овог броја „ Гимназијалца“ је омогућила:

Српска самоуправа у Будимпешти, МНЕКК Фондација за етничке и националне мањине Мађарске

Интервју

Професорка, госпођа Јулијана Которчевић је рођена 1959. године у Мађарској, селу Ловри, надомак Будимпеште. Основну школу и гимназију је похађала у нашој школи, тада Српско-хрватској основној школи и гимназији. Дипломирала је на Филозофском факултету у Новом Саду 1983. године. У Српској основној школи и гимназији „Никола Тесла“ у Будимпешти ради од 1994. године. Значи, већ годинама уводи ученике СОШИГ-а, изразито квалитетним пријетњом, у тајне српског језика. То је и био повод да поразговарам са нашом цењеном професорком, која је уједно и директор ђачког дома – Јулијаном Которчевић.

– Шта Вас испуњава у раду са децом?

– За ову професију сам се определила врло рано, још у детињству. Одувек сам волела децу и рад са њима. Радила сам као васпитачица у вртићу, као учитељица и као наставница. Извела сам неколико генерација на матуру. Тренутно радим и као заменик директора школе. Волим да предајем, међутим, рад у ђачком дому је велики изазов за мене и у потпуности ме испуњава. Посао је веома сложен, тежак али пре свега је леп и пружа огромно задовољство. Ако човек има добре сараднике и добру вољу, може сваки проблем да реши.

– Какве су генерације које долазе?

– Генерације које долазе не разликују се ни у чему од претходних. Девети и десети разред су још увек у фази навикавања и прилагођавања новим условима: нова школа, смештај у ђачком дому, навикавању на можда строжија правила живота. Неки ученици се брзо адаптирају, неки спорије а неким то и не успе, па морају да напусте дом.

– Шта је најбитније на пријемном испиту?

– Према новим прописима пријемни испит се састоји од једног информативног разговора кроз који добијамо много информација о ученику, о његовом општем образовању и спремности да своје школовање настави код нас. Пожељно је да ученици познају историјат српске мањине у Мађарској: где и како живе Срби у Мађарској,

о нашем културном и политичком животу, да знају да наброје познате личности које су својим радом доприносиле и које доприносе општем добру српског народа.

– Ваши утисци о генерацији '95?

– Ова генерација је многобројна. То су паметна деца која знају зашто су одабрали баш нашу школу.

– Кроз Ваш рад са децом – уочава ли се разлика на почетку и на крају школовања што се тиче комуникације, карактера и наравно саме личности?

– Наш рад са децом и улагање у децу не би ништа ваљало да нема разлике. То је најочитије у 11. разреду. Тада деца почињу да сазревају, кују озбиљне планове за будућност, што их помало и оптерећује. Много су смиренији, озбиљнији, ђачки дом више не доживљавају као неки летњи камп. На матурским испитима највише долази до изражаја успешност заједничког рада, сарадња ученика и професора. Мислим да овакав вид сарадње може да послужи као пример многим другим школама.

– Предности и мане колективног живљења?

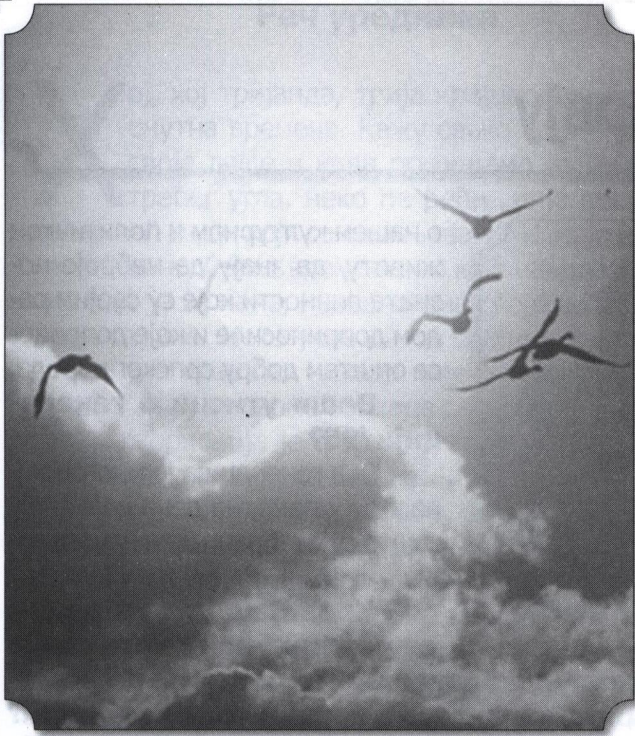
– На ову тему могли би да се пишу романи, али можда најбитније је навикавање на један систематски рад. Социјализација ученика је врло битна чињеница у овом периоду њиховог живота због дружења и заједничког живљења, а са друге стране изграђивање своје личности у једној оваквој заједници.

– Ваша порука новајлијама и матурантима за крај...

– Моја порука новајлијама је да уче, да слушају своје разреднике, предметне професоре, васпитаче у дому, јер смо сви ми овде због њих. Ако су они и родитељи задовољни, ми смо добро одрадили свој посао.

Порука матурантима је да нас не забораве, да не забораве шта су овде научили, да не занемаре стечено животно искуство, макар то било и негативно. Још ових неколико месеци вредно да уче. Желим да им се оствари сан који су четири године сневали међу овим зидовима.

Разговор водио: Јован Трипковић

Никад није доста

Није доста поскакивати,
треба покушати летети
јер тај који није стално у ваздуху
тај је мртав у своме духу.

Није доста најезити се,
треба стално дрхтати,
јер онај који не осећа,
тај не може касније да се сећа.

Није доста сањати,
треба то у више претворити,
јер је сањати важно,
али важнија је стварност...

Није довољно наћи циљ,
треба наћи и пут
није довољно све то
треба кренути... и ето

није никад довољно,
увек треба више, боље
и све љубављу, вољно...
док ти све то душу коље.

Али ако ћутиш и седиш
онда немој ни да дишеш
јер рођен си нешто да решиш
да нове редове у животу пишеш...

У потрази за топлим оделом

Носио је ветар тешко платно,
носио да покрије небо ратно...
Сваке године он ведро носи
успут лишће жуто коси.

Овај пут десило се чудо,
испаде му сиво платно
поцепа се и промаши мету,
расу се по целом свету.

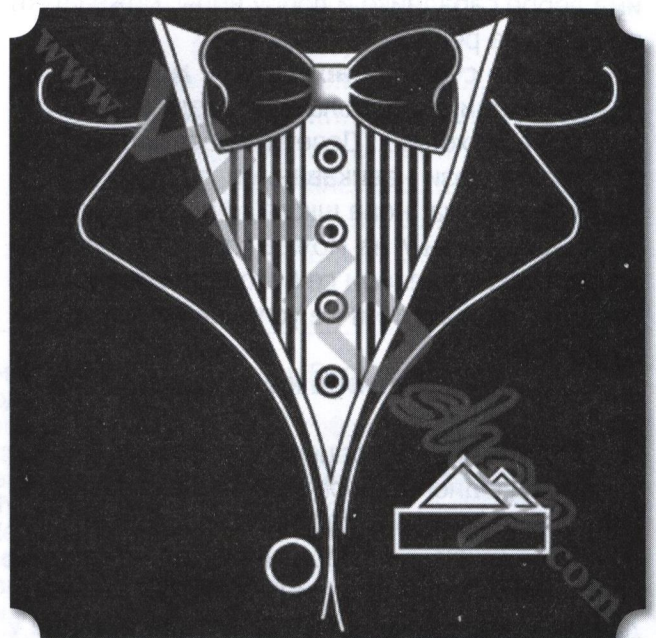
Угаси се једно светло
пепео остаје, цабе чисте метлом,
одвезале се градске машине,
празне су зелене, свеже ташне.

Шушка блатњаво, жуто лишће
тмурно небо не лаже, киша биће,
а хладан ваздух штима образ
тихо најављује бели мраз.

Гране спремне нису биле
зато су горке сузе лиле,
наивно лишће украо ветар
и бацио на земљу од дрвета на метар...

Сада се дрво смрзава, јер нема шал
боли га грло, огласио се први кашаљ..
али ускоро ће се пронаћи нешто
и дрво ће се опет савијати вешто

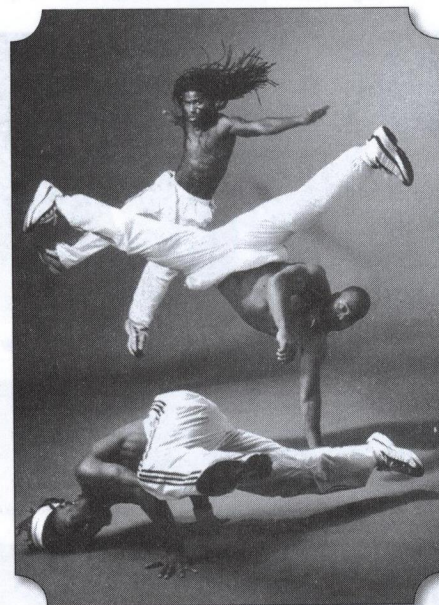
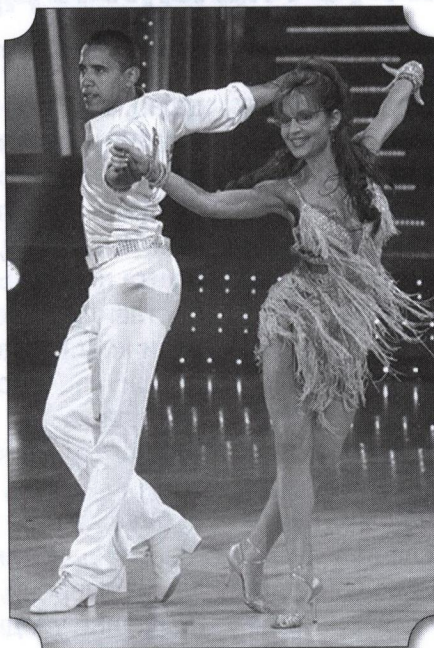
Јована Вечић

Један лево, десно два!

Претпостављам да сте на овој страници очекивали теме попут зависности, поремећаја и слично. Драги читаоци, овај број ћемо нешто веселије. Пошто је јесен већ покуцала на врата, па мислим да је сасвим довољно суморно напољу стога нема потребе да и ова страница буде попуњена проблемима. А шта боље ослобађа ум од стреса и проблема него који корак у лево, па онда у десно... И тако, докле нам срце хоће.

Плес је, иако нам се чини изолован од друштва и догађаја у свету, итекако повезан са њима. Он је мењао углавном услед развоја моде, ратова, појаве нових филмова, нових интересовања... Да би један плес постао хит и издвојио се од већ постојећих мора да има препознатљив ритам који лако улази у уши и, наравно, да се разликује од досадашњих плесова. Неизоставни су и карактеристични кораци својствени само тој врсти плеса. Од прастарих времена, плесови су варирали у зависности од друштва, државног уређења и моде. Након балета, менуета и валцера, долазе амерички плесови попут бостона, фокстрота, танга, квикстепа. Плес који је после Другог светског рата поново подигао популарност плесним школама био је чача-ча. Појавом џеза, на плесну сцену ступају свинг, диксиленд, блуз, твист. Данас ни музика није остала у истом стилу. Рок и електро звукови донели су са собом покрете хип-хопа, брејкденса и дру-

гих, али је појавом филмова поново порасло интересовање за латиноамеричким плесовима, те су мамба и салса поново дошле у центар пажње. Плесна сцена је одувек варирала, али то је сигурно да је сваки плес оставио траг у свом раздобљу.

Све је чешћа појава да се плес сматра спортом; организују се разна такмичења и плесно-спортски савези. Због своје способности да потпуно ослободи од стреса и осталих проблема, плес се све чешће меша са аеробним тренингом како би се интензивни тренинг укомбиновао са забавом и на тај начин учинио тај мукотрпни и напоран тренинг краћим и занимљивим.

Из личног искуства сте сигурно већ искусили да у тренуцима среће, најчешће скокнете који пут на једну, па мало на другу страну и ето већ сте заплесали. Шта мислите зашто се изласци заснивају на плесу? Плес доводи човека у неко посебно расположење, ослобађа подсвест, омогућава уживање у покрету и што је најбитније – не познаје старосну границу. Нека вас не брину устаљене форме и покрети неког плеса јер је плес динамичан и разликује се од плесача до плесача и, верујте ми, нећете наћи два човека на свету који идентично играју исти плес. Само се опустите и не бојте се да покажете своје плесачко умеће, сви смо ми способни да се некад опустимо и једноставно ухватимо ритам. ☺

Даниела Тот

Што је више клевета и лажи, био нам је милији и дражи!

Тито, највећи син наших народа и народности. Личност која је променила модерну политику 20. века, човек за време чије владавине су сви имали све што им је требало. Вођа који је уздизан до неба, вољен међу свим припадницима југословенске нације. Но, да ли су сви говорили оно што су заиста мислили и осећали?

Радња представе „Како смо волели друга Тита“, чији је сценарио написао Радослав Златан Дорић, одвија се на „Дан младости“, дан када је „Он“ прослављао свој рођендан. Главни актери: Зоран Титовка и Стењка Костоломац закупају локал и преуређују га како би прославили Титов рођендан, иако је он већ давно преминуо. Данашњи млади (деца капитализма) у ствари ни не знају које био Тито. Зоран истиче како је он во-

лео Маршала, како се уз њега борио и радио. Он и његови саборци су увек били у првим редовима, тик уз Њега, сви су били део омладинских акција и сви су имали велике заслуге за државу. Заплет почиње када у локал улази Катница Дунђерски, бивша Титова партизанка а сада жестока српска националка. Истиче да Зоран, као и његови другови, чак није био ни рођен за време НОБ-а, а камоли да је био у првим редовима. Тешка срца, Зоран признаје. Многи су хтели да се једног дана похвале како поседују Титово ордење, па су искористили то што су се неки хтели тога што пре отарасити. Стењка Костоломац, Титов мили-

цајац, има једну неостварену жељу: да преда штафету Титу на стадиону ЈНА. Зоран је на поду кафане разастро карту бивше СФРЈ и њих двојица су кренули пут свих 6 бивших СФРЈ република... И на крају, Стењка добија штафету у руке и хита према Њему (према златној бисти коју су поставили поред шанка) и онако из срца бира речи које ће да му упуту. Козарачко коло било је врхунац прославе и крај ове фантастичне представе.

Пошто је председник успоставио једнопартијски режим, завео страховладу, слобода мишљења није постојала. Нико није смео да одговара члановима СКЈ-а, а ако се неко пак усудио да противречи, добио би карту за „Голи оток“ (најчешће у једном смеру). Данас, 30 година након његове смрти, сви га криве за оно што има-

мо (или немамо). Окривљују га да је неумерено узимао кредите које ми данас враћамо. Међутим, он је барем улагао у обнову земље из пепела Другог светског рата, а данашњи политичари, ко зна где и у шта улажу... Његови рођендани су прослављани на најспектакуларинији могући начин, и сви су се бусали у груди ко га више воли. Када је умро, сви су се свађали, ко је први заплакао и ко је најдуже плакао. А опет данас, сви се упуштају у критику, када нема ко да им одговори, или ко да их казни, што се дешавало у оно време. Сви поричу да су били део оне Југославије.

Доријан Бакош-Додек

Љубав...само још једна реч у речнику или нешто више, нежније?

Љубав. Шта је то? Да ли је то када очи гледају само у једном правцу у коме је он/она? Да ли је то онај осећај да си дубоко под водом без ваздуха, а истовремено и високо на седмом небу јурећи слободно кроз облаке? Кажу да све лепе ствари кратко трају или ми једноставно имамо такав осећај када оне прођу али оно што на нама, на нашем срцу оставља највећи и најискренији траг је прва љубав, она која, како кажу, заборавља нема.

Још као мали били смо склони симпатијама и заљубљивању. Како растемо то све почињемо да схватамо озбиљније, са много више емоција. Искуство прве љубави је јединствено које се памти целог живота. За које вероватно верујемо да се неће поновити, не на исти начин, не са истом особом, не са истим жаром и светлошћу у нашем срцу. Понекада помислимо да једноставно нема никога ко је нама „суђен“. Прва љубав на нама остави траг као пролећни ветрић који се тихо и нечујно прошуња кроз власи косе и тотално јој измени изглед.

Често се запитамо да ли је наше срце вредно да га жртвујемо због неких зелених очију? Али

онда ипак се сетимо да су те зелене очи на нама оставиле траг који ћемо вероватно памтити цео живот. Те очи које ће нам много допринети, али исто тако и много одузети. Очи због којих ћемо се јутром будити насмејани пуни среће и радости у себи. Очи које ће нам помоћи да пребродимо тешке и нама на први поглед немогуће тренутке у нашем животу. Опет и те зелене очи ће једном нестати попут магле и за собом оставити неописиву бол на нашем срцу. Срце које ће остати рањено, напуштено, али опет пуно наде да ће време излечити ране и обрисати трагове на деловима који су распршени попут комадића попуцалог стакла. Ниједан проживљени трену-

так у животу неће се поново догодити. Можда ће бити оних који су веома слични, који ће подсећати на старе осећаје, старе љубави, али ниједно сећање не може заменити реалност, не може заменити оно што срце проживи, не може

направити довољно добру копију онога што смо прошли, онога чега ће нас можда неки други људи, тренуци или љубави подсећати на то. Љубав дође некако непозвано, тихо, скоро нечујно и невидљиво. Брзо нас тера да нам се неко свиди па чак и да некога заволимо. Љубав, неке само још једна реч у речнику. Неке буде само болна и веома непријатна сећања. Неке живот! Постала је јефтина...почела је да буде више тужна него лепа и јединствена сећања. Све то је од ње направио човек. Била је попут непроцветалог цвета. Мала и потпуно невинна. Еволуирала је попут човека. У једно веома снажно и неуништиво осећање које је у стању да покреће планете у бескрајном космосу. Осећање које те у једном тренутку подигне међу облаке, учини да се осећаш најмоћнијим човеком на свету, а већ у следећем тренутку угледамо ону тамнију страну стварности, ону страну

живота коју до скоро нисмо познавали. Сви тренуци среће, радости, лепоте, те ненадмашиве љубави испаре и претворе сву срећу и радост у опет тако ненадмашиву бол, тугу и неописиву горчину у нашем срцу. Можда су ипак људи у праву. Можда срце треба ставити на коцку и чекати док се не појави оно које ће бити слично нашем, оно које ће куцати у истом ритму. Можда та неизвесност чекања чини љубав онаквом каква је она. Путеви љубави су саткани од безброј тренутака који сачињавају само једну велику слику мозаика који чини наш живот и који буде у нама жељу за постојањем.

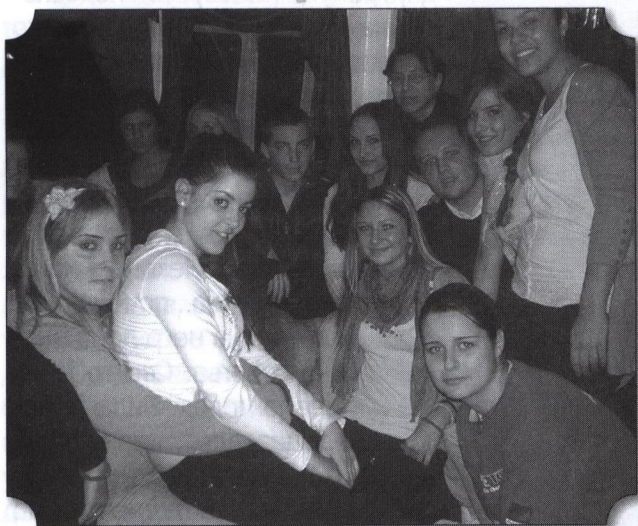
Миљана Антић

Дан сеобе

У суботу, 20. новембра текуће године је обележен Дан сеобе, у знак сећања на Велику сеобу и ово је шести пут како се одржава манифестација ове врсте. Овом приликом је организован програм на броду *Гуџ*, који је пловио од Будимпеште до Сентандреје, где је такође одржан део програма. Организатори овог програма су: Српска самоуправа у Будимпешти у сарадњи са Српским институтом, Српским културним клубом у Будимпешти и са

Ђуру. Најудаљеније место до којег су Срби стигли био је Ђер. Тим поводом се организује и програм на броду, уз рецитације, музику, плес. Ове године су то били ансамбл „Село“ и КУД „Табан“, као и ђаци наше гимназије. У Сентандреји се, са сарадњом тамошње самоуправе и музејем, одржава пригодни програм, који је ове године одржан у Музичкој школи „Тихомир Вујић“. Коста Вуковић, кустос Музеја Будимске епархије, представио је новорестаурирани

Српском самоуправом у Сентандреји. Поводом овог догађаја, замолила сам професора Борислава Руса да нам мало приближи значај обележавања годишњице Велике сеобе, као и да нам уопште исприча како је текао програм.

Професор нам је рекао: „Желимо да обележимо и очувамо неке годишњице, догађаје везане за културну и историјску прошлост Срба у Мађарској, односно Угарској. Овај догађај се односи на обележавање Велике сеобе из 1690. године и на сећање на патријарха Арсенија III Чарнојевића, предводника 40000 породица из Србије које су се преселиле на простор Угарске. Срби су након Сабора у Београду кренули пешке ка северу, почетком октобра, а у ове крајеве су стигли 19. или 20. новембра, и зато се на тај датум организује Дан сеобе. Они су, након што су добили привилегије од цара Леополда I, добили могућност да граде своје цркве, да отварају школе, и тако су се населили дуж Дунава. Највише њих се населило у Пешти, Сентандреји, Помазу, Калазу, Будиму, Чобанцу, Острогону,

портрет Катарине Догали, рад Катарине Ивановић, прве српске сликарке пореклом из Стоног Београда. Такође је одржан концерт „Вокална лирика“, ауторке Vere Миланковић која је на клавиру пратила сопран Илеане Милић. Посетиоци, тј. гости овог програма су били ученици, људи који живе у Будимпешти и близини, гости из Београда који су нам одржали овај концерт, као и многи други који су имали жељу да присуствују. Овиме се сећамо многих вредности које су Срби створили, и доказујемо да Срби за собом нису оставили само кости, већ да је то што су они тада створили и даље живи у нама.“

Захваљујем се професору Бориславу Русу што нам је мало приближио значај одржавања културе и традиције, као и колико је битно сећати се наше историје. Они који су били на броду и у Сентандреји су уживали у програму и лепо се провели. А онима који још увек нису били препоручујем да оду, неће жалити!

Јелена Обрадовић

Кад је бал, нек' је бал!

После тешких проба, претераног нервирања, огромног труда, добитака, губитака, вероватно неког неспоразума, пуно добрих идеја и лапсуса одржан је 16. октобра текуће године „Добротворни бал“.

Представа је направљена пре свега за прикупљање добротворних прилога намењених школ од којих је првенствено планирано да се опреми игралиште забавишта и да се остваре разни пројекти у оквиру ваншколских активности ђака.

Програм је отворила директорка школе др Јованка Ластаћ која је поздравила све присутне и онда су следиле водитељке Јована Удицки и Милана Булатовић.

Прву плесну тачку су одиграли ђаци 12-их разреда: Јована Јелчић, Милица Чоловић, Јелена Младеновић, Јован Рудић и Александар Димитријевић, уз прераду песме „Луди летњи плес“ познате поп групе Фламингоси.

Након овог успешног наступа, Милана и Јована су нас увеле у свет грчких богиња, прелепог Париса и њихових проблема. Њихов миран живот, тактичне игре и веселе песме прекинула је једна од њих, богиња свађе и раздора Ерида, јер није била позвана на „журку“. Дошавши, направила је раздор међу њима, дала им је јабуку која би требала да припадне најлепшој. Ту се рађа сујета између богиња, јер је баш свака хтела да има ту јабуку за себе. Пошто се богиње нису могле „људски“ договорити одлучиле су да најлепшу изабере најзгоднији, најлепши и најмудрији Парис, чију је улогу тумачио проф. Драгомир Дујмов.

Да би добиле Парисову наклоност смишљале су домишљате и лукаве трикове. Прва међу богињама (која је уједно и пробила лед) била је Гордана Ђерђ. Она је извела нумеру „Такви као ти“ од Нине Бадрић.

После тога наступиле нимфе под диригентском палицом богиње проф. Оливере Младеновић-Мунишић, које су успеле да својим чаробним гласом забаве „младог“ Париса. Уједно су извеле премијерну „Пробу за концерт“ од Волфганга Амадеуса Моцарта са солисткињама Виолетом Радаковић и Милом Милошевић.

Уследила је Зорица Јурковић са интерпретацијом песме од Едит Пјаф у пратњи хармоникаша проф. Растка Гергева.

Специјални гост на балу је био „Здравко Чолић“ који је поздравио публику песмом „Чајорије шукарије“ у изведби Милана Тодоровића и Марије Чичић. Уз ову песму су „наше богиње“, вешто извеле кореографију.

Затим је школски бенд, организовао „допунску наставу“ (како гласи и сам назив бенда) за све присутне. Забавили су нас песмом „Ми плешемо“ од Прљавог казалишта.

Дефинитивно је Парису највише завртела тло под ногама Емина Јаховић (учитељица Мира Ковач) са „Ти Квариингро“ (Љубав је мусака) у пратњи две играчице: Милице Чоловић и Јелене Младеновић и професионалног плесача Петра Марјановића.

Након овог спектакла, као закључак и уједно завршетак првог „Добротворног бала“, сви учесници су отпевали песму „Школа мојих снови“.

Како кажу: „Све што је лепо кратко траје“, па се тако и програм нашег бала привео крају, али не у потпуности, јер је уследио коктел, где су гости могли разменити утиске.

Надамо се да ће се овакве манифестације чешће организовати у нашој школи и овакви динамични, полетни и харизматични програми. ©

Александра Толмачев

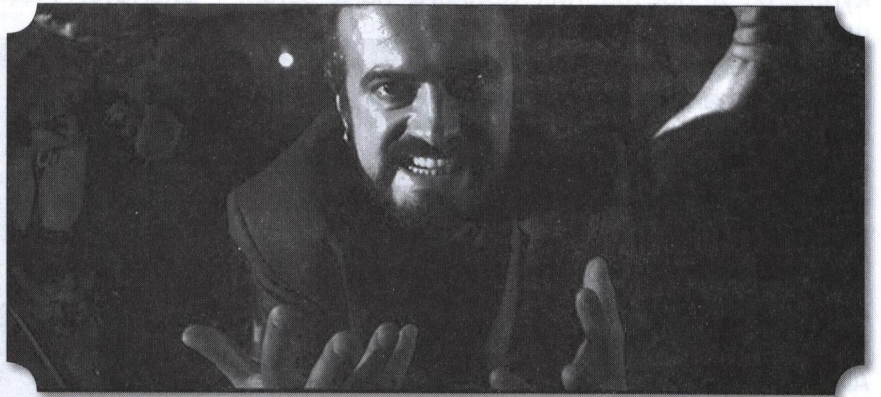

Критика друштва – „Српски филм“

„Боже, шта ли данас у Србији раде?“, рече песник ни не сањајући шта ли се то све у Србији ради. Шта се то у Србији ради и какви људи у њој живе почетком трећег миленијума испричао нам је Срђан Спасојевић са својом глумачком екипом.

Шта рећи? Једном речју шо-кантно! Наша јавност се окомила на овај филм, али је сигурно да је „Српски филм“ јединствен по приступу проблему, што је оголио нас и нашу свакодневницу. Натерао нас је да станемо и да се суочимо са оним пред чим смо затварали очи и заривали главу у песак. Шта је то ОНО од чега Срби скривају поглед? Шта је то што овај конзервативни балкански народ направио од себе и постао срамни изданак славних предака. Све нам је то рекао и показао редитељ неуобичајеним сценама, издвојивши овај филм учинивши га посебним у жанру, не само у домаћој већ и у светској кинематографији. Лаковерности, бесмислености, проклетство, похлепа и пре све-

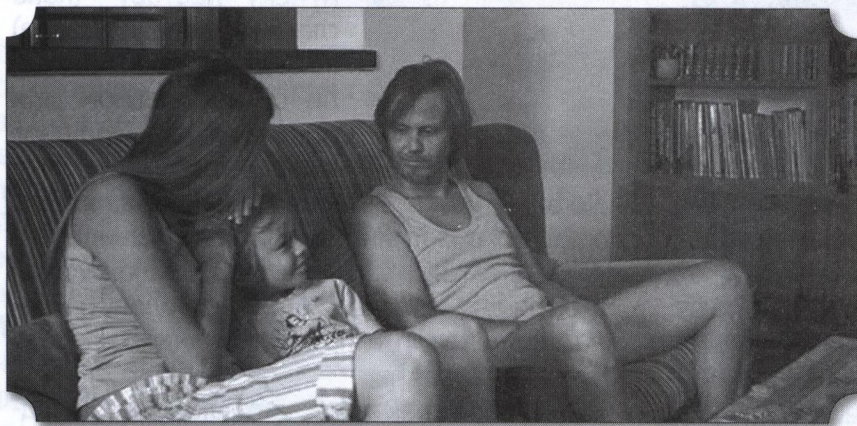
породицу. Од толике себичне и непромишљене жеље да сину обезбеди бољу будућност, да не живи у очају, судбина му је доделила изузетну прилику коју он доживљава као праву прилику. Наравно, снови су једно, а живот нешто сасвим друго.

Његов послодавац је имао сасвим друге намере да му загорча живот и од њега направи хорор. У томе је и без сумње успео. То све гледамо у сценама које су несвакидашње и тако рећи „болесне“ активности. Те сцене и чине специфичност, али публика је тај филм видела у потпуно другачијем светлу. Већина гледалаца у том филму не види ни тренутак „оног добродо“ које ипак очекују.

То је филм коме треба дати шансу, не смемо и не можемо га осуђивати због неразумевања, незнања и страха од суочавања са истином. Сергеј Тригуновић каже: : „Шта је порука филма?“ „Не знам, али ми смо указали на једну аномалију која очито постоји у овом друштву и можда је порука полицији или судству или коме већ да се мало

боље позабаве тим“. Филм не може бити у потпуности у правом смислу схваћен у народу, али остаје нам да се надамо да ће они који филм осуђују ипак схватити да те „болесне сцене“ нису оно што тај филм жели истаћи. Те сцене су као шамари нама и можда нас пробуде из дубоког сна.

га непромишљеност и неодговорност човека према својим поступцима који доводе његов живот до апсурда, редитељ, а то је и тема филма. Сваки одрастао, нормалан човек би требало зна да се не може свакоме веровати, да не постоји брза, лака зарада без муке и да се новцем не може све купити и сви проблеми решити.

Тако и главни јунак у филму прихвата своју „животну шансу“. Веровао је погрешном човеку и нашао се у нади, у очају и у страху за своју

**Ања Генераловић
Јанко Атанацковић**

Водич кроз Будимпешту

Као прошле, тако и ове школске године „Гимназијалац“ је припремио за вас занимљива места где можете повести ваше слободно време. У овом броју, одлучили смо се за спој нечег занимљивог а исто тако и поучног. Водимо вас у „Палату чуда“ на Сена тргу, иза познатог тржног центра „Мамут“, до којег се стиже трмвајем 4 или 6. У Палати чуда заиста можете видети права научна достигнућа, за која сте вероватно чули и од вашег професора физике. Од огледала која вас деформишу, чудних просторија у којима изгледате другачије, разних справа, све до експеримената, можете видети баш тамо, у већ поменутој палати. Међу занимљивим стварима је део са струјама, нашег познатог физичара, по којем је и наша школа добила име, Николе Тесле. Тај посебни део или боље речено Теслин генератор се укључује на сваких 30 минута, тако да можете уживати и у том призору. Такође врло често има разних презентација на којима можете чути и видети доста занимљивости. Већи део ствари, које се налазе тамо у „Палати чуда“, не може се описати речима. Тако да онај у коме је ово пробудило бар мало знатижеље, нек пожуре и своје слободно време проведе баш тамо. Сада су нам дошли и нови „ђаци прваци“, па ето прилике да и њима покажете нека занимљива места Будимпеште, као и из прошлих, тако и из овог броја „Гимназијалаца“. :)

Јована Јелчић

Нина Стојановић

Лажни људи

Чујете ли душе своје јадне вапаје?
Хватате се за последњу сламку.
Постоји ли у вама и делић који се каје,
Или сте образ изгубили с поносом на растанку.

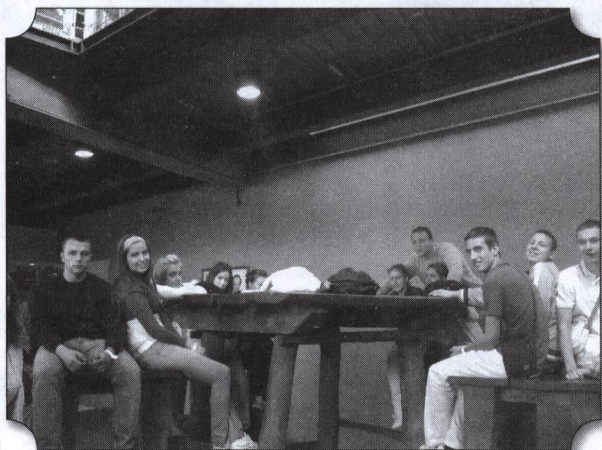
Све те приче, прљаве и бедне...
Лажни осмеси и очи чедне
Само су оклоп за ваше тело
И браните се! Јер радите оно што се не би смело.

А очи увек све признају
Зато зажмурите јер оне вас одају
Скините тај грчевит осмех с лица
Јер баш он је ваша издајица.

Не говорите, само ћутите
И знајте да десиће се оно што слутите
Људи су увек под блатом дубоко
А гмизаваца царство је широко.

Бојте се Бога јер знајте да постоји
И знајте да сваку вам лаж броји
Бојте се јер прљава вам је крв
И знајте да изјешће вас сопствени црв.

Биће касно и пашћете доле
Чућете душе своје и вапаје голе
Чезнућете за слободом и чистотом
Онда се окитите својом срамотом.

Шта су то: људска права?

Сви ми се често позивамо на своја права, па онда наравно добијемо одговор да ми имамо права на претек, а да обавезе треба да нам буду на првом месту. Све

је то у реду (или можда и није, али не бих сад да се уносим у то), али да ли ми у ствари знамо која су наша права?

Да ли сте икад чули за појам људска права? То су права сваког људског бића које оно добија рођењем. Људска права су одређена Универзалном декларацијом о људским правима која је усвојена од стране Генералне скупштине Уједињених нација 10. децембра 1948. у Паризу, чиме је представљено опште виђење организације о питањима људских права гарантованих људима. Еленор Рузвелт је рекла како би Декларација могла бити „Магна карта за читаво човечанство.“

Постоји укупно 30 чланова који оквирно сачињавају људска права, али за најзначајније принципе се сматрају следећи: право на живот, слободу и сигурност личности, право на образовање, право на запослење, плаћене празнике, заштита од незапослености и социјална сигурност, право на пуно учешће у културном животу, слобода од тортуре или свирепог, нехуманог третирања или казне, слобода мишљења, уверења и вероисповести, слобода изражавања и мишљења.

Гинисова књига рекорда сврстава декларацију као „најпревођенији документ“ у свету, до 2004. преведена на 335 језика и дијалекта. Хм... питам се зашто? Одговор је једноставан: зато што се људи желе борити за сопствена права. А да ли постоје нека права на свету која нису угрожена на неки начин? Не бих рекла. Баш зато и треба да се боримо против кршења људских права,

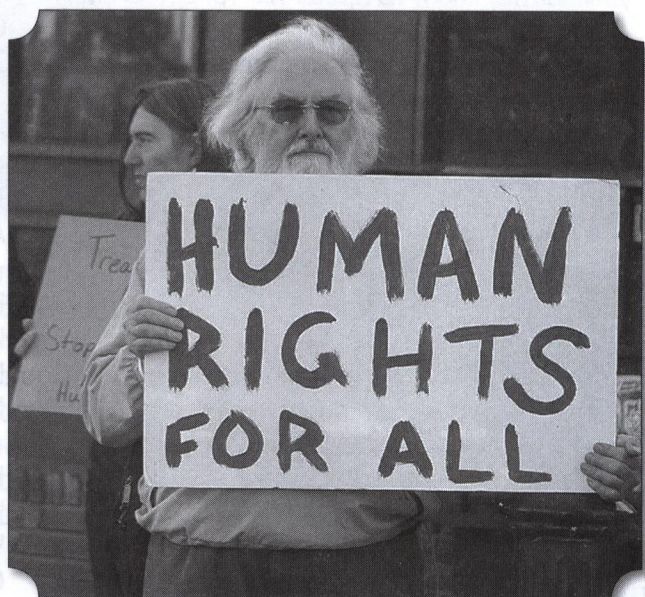
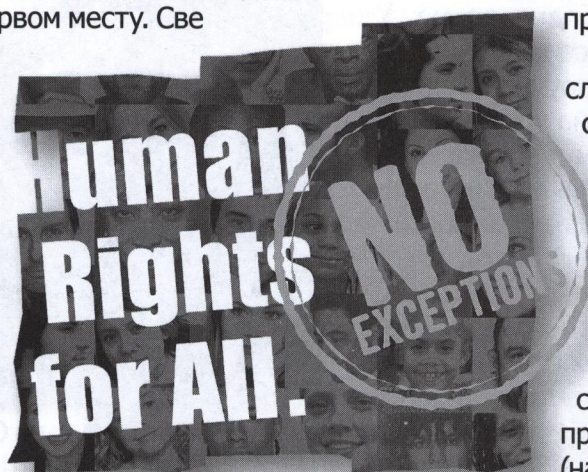
јер је то управо најефикаснија заштита истих. Устав, јавност, суд, невладине организације су инструменти заштите људских права.

Не смемо заборавити да мислимо и на друге, а не само на себе, а то нажалост често чинимо. Када сам горе навела нека људска права сигурно сте се сетили неке ситуације из свог живота где су ваша права била угрожена, али да ли сте сетили ситуације где сте се управо ви угрозили туђа права? Ипак мислим да нисте (наравно, част изузецима). Ако желите да вас нико не угрожава

(психички или не дај Боже физички) немојте ни ви друге и тако ћемо мало придонети да овај живот и свет на Земљи буде бар мало бољи.

И да ли сте научили нешто из горе прочитаног? Надам се да јесте. Дакле, да сумирам: било кад да приметите да се крше људска права немојте ћутати већ реагујте (а верујем да ћете имати прилике, чак и у овој нашој малој заједници), а што је најважније, а важи и за одрасле и за младе, морамо прихватити једни друге без предрасуда, јер једино тако можемо бити прави људи, достојни својих права. ☺

Мила Милошевић

Траговима боје

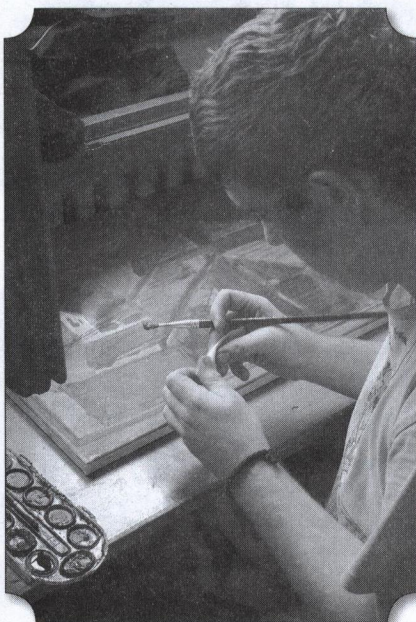
„Стварајући уметничко дело, уметник се показује као стваралачко биће, које успева да оствари своје способности и моћи, да опредмеђује своју мисао, интелигенцију, чулност и емоције. Зато је уметничко стваралаштво само по себи извор задовољства.“

Читајући овај цитат чини нам се да уметник може све. То је апсолутно тачно. Уметник, у току свог стваралаштва, тежи да његов рад достигне димензије које се у реалности не могу достићи. То је оно што нам уметност доноси. Стварање без лимита и самим тим сопствено задовољство.

Ипак, као и у свему, таленат није довољан. И уметност се учи, изучава, вежба. Сама техника се постиже радом. Све те зачкољице се могу лако прећи, само ако постоји воља.

Сада стижемо до оног вечитог питања: „Коме, која врста уметности највише лежи?“. Као што смо рекли, уметност је свестрана. Фотографија, графика, сликарство, вајарство и многи други делићи огромног значења речи „уметност“ улепшавају наш свет бојама и облицима.

Нашу школу украшава све што изађе из малог ликовног кабинета у поткровљу наше школе. Овога пута, мала (али одабрана) екипа наше школе кренула је раним јутром 8. октобра на пут у Сремске Карловце. У овом дивном, малом граду одржавала се десета по реду, јубиларна, ликовна колонија за уметнике из Србије и региона. Иако је, нажалост, трајала само два дана, успели смо да Карловачкој гимназији оставимо наша мала уметничка дела која ће као и сваке године бити изложена за њихов дан школе. Дочекани смо у одличној атмосфери, а за ручак нас је, традиционално, чекао чувени паприкаш тамошњих домаћина. Сити смо наставили да сликамо и

касније отишли у обилазак Сремских Карловаца и гимназије. Ова ликовна колонија је одличан начин да се мишљења, искуства и знања свих присутних размене и да се науче неке нове ствари. Тамо смо видели сјајна дела и упознали се са новим техникама сликања, као што је рад са уљаним бојама (неко је сликао по платну, а неко по панталонама). Напустили смо Сремске Карловце пуни утисака. Остварили смо пуно нових познанстава и трудимо се да их даље одржавамо. Наша екипа чинила је свега четири члана: професор Милан Ђурић, Раде Мосуровић, Јелена Обрадовић и моја маленкост.

Своје скривене таленте можете откривати сваког уторка од 16.30 часова у просторији ликовног кабинета. Надамо се да ће наша школа наставити да учествује у оваквим манифестацијама и даље. Видимо се на следећој ликовној колонији!

Дајана Марковић

У границама ненормале...

Пробај овај, пробај онај... Један сигурно мораш учити... Како сви остали могу, можеш и ти! Монологе са овим деловима смо, препостављам, сви већ неколико пута чули. А наравно, ради се о учењу језика. Када смо били мали ништа нисмо хтели да учимо, није нас занимао ни енглески ни немачки, а камоли неки други језик. Највећа мука је била та што смо их имали још у школи. Једва смо чекали да прођу ти заморни часови на којима ништа не разумемо итд.

Сада када погледам, и видим како сам размишљала, не могу да поверујем да сам то била ја. Доласком у другу земљу, суочени смо са тим да морамо да научимо и њихов језик да бисмо, ако ништа друго, бар положили матуру. Али већина нас не зна ни да „бекне“ на мађарском. Напредак је ако се споразумемо у продавници! А како ћемо матуру положити...? О томе ћемо размишљати када дође време за то. Сад када сам дошла у четврту годину, поносна на себе јер успевам да преживим у овом дому, постоји једна велика ствар која ме чини незадовољном док боравим овде – чињеница да за неколико година, колико сам већ у Мађарској, још нисам научила језик! Можда је то зато што ми се није свиђала професорка, или зато што сам константно окружена Ср-

бима и српским језиком, међутим највећа грешка је ипак у мени. Језик се не може знати без одређеног фонда речи, а ја тај фонд себи нисам створила.

У мојој генерацији има доста људи који желе да оду у Беч на студије. Иако има нулта година на којој може да се научи језик, ипак постоји, барем на почетку, одређена језичка баријера.

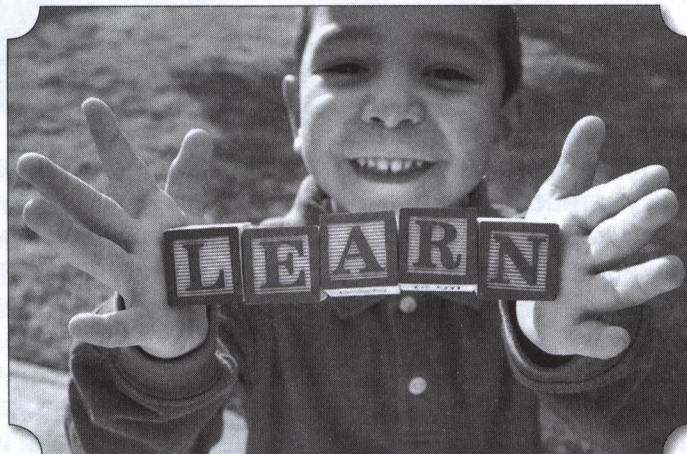
Пре доста година нашао се један паметан чика и рекао је да човек вреди онолико, колико језика зна! Ако погледамо себе тренутно, посматрајући нас кроз очи тог човека, ми не вредимо пуно. Само смо стандардни, обични, онакви какве могу свуда наћи. У данашње

време скоро свака особа зна енглески, тако да нас знање истог не истиче из масе. Увек је потребно себе усавршавати, радити на себи, од себе стварати „бољу особу“. Свакако имамо и вишак слободног времена, па зашто га не бисмо искористили за нешто корисно?

Можда нисам ни ја најбољи пример за то, и не следим још увек своје савете, али тек сам недавно дошла до оваквог закључка, па сам мислила да га поделим и са вама... Уколико се међу вама нађе неко ко се, као и ја, проналази у овој причи, нек размисли још мало о овој

теми, сигурно ће и сам нешто паметно закључити!

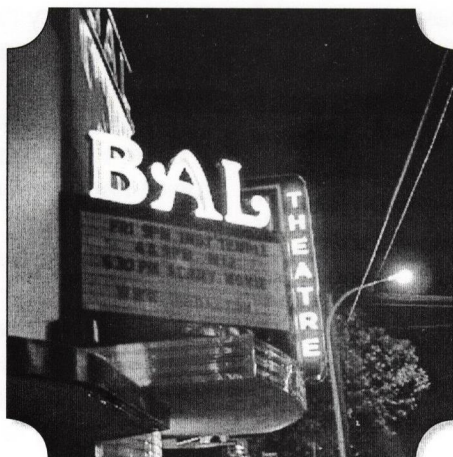
Јована Удицки

Анкета

Анкете к'о анкете увек укључују што већи број испитаника, а пошто су у нашој образовној установи сви ученици ради да говоре о битним и мање битним ствари-ма, проблемима око њих, о свом мишљењу о појединим темама итд. наша редакција је и овога пута, међу гомилом причљивих ђака (који углавном не заклапају уста), успела да пронађе оне који су нам драге воље у неколико просто проширених реченица рекли (и хвала им пуно на томе!!! ☺) шта су хтели везано за тему, коју смо толико дуго бирали, бирали и бирали, док нисмо изабрали најбољу.

Двоумили смо се између много досадних тема-типа: Да ли вам помаже силенцијум у учењу? Да ли сте задовољни школом у коју идете и условима које вам она пружа? Да ли вам недостаје кућа и пријатељи? Да ли вас је за ових месец дана много / уопште променио дом и како на вас утичу људи у њему? Пошто сви знамо одговоре на ова питања, редакција је хтела да одустане од анкете за овај број, све док се у нашој школи није одржао дугоочекивани добротворни бал. Овај бал је одушевио све присутне, како учеснике, тако и посматраче. О њему ће се дуго причати, а слободно се може рећи да је по квалитету и креативности један од најбољих свечаности одржаних у овој школи. Захваљујући овом догађају ми смо добили и тему са којом смо вас анкетирали. На питање: Како Вам се свидео добротворни бал и програм унутар њега? Најчешћи одговори су били: „Остао/ла сам без текста!“, што нама никако није ишло у прилог и није нам помогло при добијању резултата анкете

Једна наша другарица је била баш расположена и поделила је са нама своје утиске, па нам је рекла следеће: „Први бал у нашој школи, односно добротворни бал је по мени протекао одлично. Програм је био занимљив и ни на минут није био досадан. Морам признати да су овога пута наше генијалне професорке стварно показале колико су креативне, али и талентоване. Наравно да су и ученици имали прилике да се искажу и покажу у певању, игрању и глуми. Али баш највеће изненађење за мене су биле професорке у неком другом светлу и месту (не само у учионицама)“. Па додаје: „Стварно сам одушевљена и мислим да би ова традиција требала да се настави.“

Било је још причљивих (са)говорника, који су рекли: „ Програм је био крајње фантастичан, полетан, динамичан и узбудљив, у појединим ситуацијама је чак остављао без даха.“ (таквих ситуација је било много, добро да се није угушила) „Највише су ми се допале Нимфе, јер су њих „глумиле“ моје добре другарице. Једина замеска коју морам да истакнем, невезано за програм, је то што на коктелу после бала није било никаквог пића (мислила је на сокове, воду...) и гости нису могли да се освеже.“ Пошто су ђаци наше школе врло прогресивни, рекла је: „ У будућности бих волела чешће да виђам наше професоре на оваквим манифестацијама, поготово у неким скечевима.“

Наши ученици се надају да ће и у будуће бити још оваквих балова и забава. Па знате како је... нада умире последња! Овим чланком молимо Управу школе да се ове наде уваже.

Дариа Чорбо

Немили догађаји г-дина Габора

Једне сасвим обичне будимпештанске вечери кући се враћао г-дин. Габор након мирне вечери коју је провео на Тргу хероја. Спокојно низ ветар корачао је овај господин дуж Андрашија, скренувши у споредну улицицу ка Тргу ружа. Нове, тек изгланцане ципеле правиле су одјеке док су остављале свој траг по улицама Пеште. Црни цилиндар на глави г-дина Габора био је накривљен на леву страну, судбином ваљда, с обзиром да г-дин Габор није волео ништа накривљено или разбацано, а посебно не намерно бачено у свом животу.

Тако је г-дин Габор задубљен у своје мисли стигао, ни крив ни дужан, до Улице ружа. И ту не би било ничега необичног и за размишљање вредног да г-дин Габор наједном није осетио страховит ударац у главу! Пуком срећом Судбине и омашком Смрти, г-дина Габора, иначе углађеног и цењеног грађанина своје

земље, који како, рекосмо мрзи неуредност, је спасао његов накривљени цилиндар. Како је нагињао ка левој страни флаша, бачена у чистој екстази насталој претераним конзумирањем алкохола, није досегла до цењене главе г-дина Габора, већ је завршила на асфалту са све пожртвованим одевним предметом. У налету беса г-дин Габор је урадио нешто њему сасвим неприлично, чак стравично, упутио је бесан полгед ка месту одакле је флаша намерно бачена. Такву одвратност овакав господин није могао да схвати. Спретне очи му прелетеше са скровишта злочинаца ка натпису на установи испред које је стајао. Њему тешко разумљивим словима писало је „Српски ђачки дом“. Иначе миран, сасвим разуман и у границама нормале либералан човек, г-дин Габор је одлучио да од тог тренутка замрзи Србе, и то не због цилиндра, добро и због њега делимично, али већином јер је једна таква глава као што је његова, очувана и интелектуална могла да настрада!

Надајући се да је непријатностима крај, г-дин Габор настави улицом здушно чистећи свој судбоносни цилиндар. Лаким кораком, који га је одликовао, г-дин Габор стиже до чувене Шиптарове продавнице, где застаде пажљиво осматрајући има ли кола. Сада већ поново утонуо у своје спокојне мисли, г-дин Габор закорачи на коловоз с јасном намером да га пређе. Али авај! Није му се дало те вечери, Бог је одлучио да се поигра његовим живцима још мало. Или то бејаху Срби у свом набоју алкохолисања? Сада је, и тако, свеједно... Елем, г-дин Габор, закорачивши на коловоз, доживе још један шок. Један младић је радио склекове на сред среде тог истог коловаза који је г-дин Габор покушао да пређе! Једва одвојивши поглед од овог младића који је, по скромном мишљењу г-дина Габора, покушао да се докаже да је мушко, он угледа пар младића снажних и стаситих, по српки

речено – јаким к’о волова, како се иживљавају на момку који је више личио на прут него на момка. Е сад, да ли су га шамарали или песничили остало је нејасно овом угледном грађанину, али једно је било сигурно: момак-прут је испаштао због тих удараца. Пренеражен, г-дин Габор се удаљио што је брже могао од ових варвара, остављајући њиховим надлежнима да се бакћу својим пуленима.

Епилог...

Пар дана касније до углађеног уха г-дина Габора дошла је вест да су варвари од пре неко вече избачени из мале заједнице којој су (не)припадали. Наиме, на овим хулиганима, како је ухо г-дина Габора чуло, примењен је нови тзв. „Туроруди закон“ по коме, како стоји у свим тачкама овог закона, има нула толеранције! Срећан и коначно безбедан, г-дин Габор се препустио уживању у свом малом и топлим свету без насиља, остављајући, као и увек, неком другом да о томе брине.

Ведрана Мирковић